

VRSTE, ELEMENTI, OBLICI I NAČINI VREDNOVANJA UČENIKA

(Prema kurikulumu za nastavni predmet POVIJEST u 5. razredu osnovne škole, prva godina učenja)

Školska godina: 2025./2026.

Razred: 5. c Oš Vidici

Predmet: POVIJEST

Kriterije izradila: dr. sc. Marijana Mikulandra

Tijekom školske godine učenici se vrednuju **formativno** i **sumativno**.

Formativno vrednovanje ne rezultira ocjenom i upisuje se kao bilješka u e-dnevnik. Definirano je kao vrednovanje za učenje i kao učenje, a naglasak se stavlja na povezivanje poučavanja, učenja i vrednovanja.

Bilješke su opisno praćenje učenikova rada i napretka u učenju.

Tri su elementa vrednovanja u poučavanju POVIJESTI: **ČINJENIČNO ZNANJE, KONCEPTUALNO ZNANJE I PROCEDURALNO ZNANJE.**

ČINJENIČNO ZNANJE: poznavanje i razumijevanje događaja, procesa i pojava, temeljnih kronoloških odrednica, osnova korištenja povijesnih i zemljopisnih karata te korištenje odgovarajuće povijesne terminologije.

ČINJENIČNO ZNANJE OCJENJIVAČKI KRITERIJ

ODLIČAN – učenik zna objasniti sve tražene povijesne događaje, pojave i pojmove. Može ih produktivno i samostalno uporabiti, ne zbunjuju ga dodatna pitanja učiteljice, odgovaranje nalikuje razgovoru.

Uočava i primjenjuje korelacije između nastavnih sadržaja povijesti i drugih predmeta.
--

VRLO DOBAR – učenik zna većinu povijesnih događaja, pojmova i pojava. Nije uvijek samostalan u uporabi istih, uglavnom ga ne zbunjuju pitanja učiteljice, oko nekih pojmova je nesiguran.

DOBAR – učenik prepoznaje samo najvažnije povijesne pojmove, događaje i procese. Potrebno mu je dosta pomoći učiteljice, njome se uglavnom zna koristiti, poneka pitanja učiteljice mogu ga zbuniti.
--

DOVOLJAN – učenik prepoznaje samo temeljne pojmove i najvažnije povijesne događaje i ličnosti.
--

NEDOVOLJAN – unatoč potpitanjima i navođenju od strane učiteljice nije odgovorio na više od polovice pitanja, odgovori su površni. Neispravno navodi i koristi povijesne pojmove.

KONCEPTUALNO ZNANJE: poznavanje, korištenje i razumijevanje tehničkih koncepata kao okvira za tumačenje i razumijevanje prošlih događaja, procesa i pojava. Riječ je o konceptima vremena i prostora, uzroka i posljedica, kontinuiteta i promjena, rada na povijesnim izvorima, povijesne perspektive te usporedbe i sučeljavanja. Učenik može interpretirati povijesne sadržaje uz pomoć povijesne i geografske karte; objasniti povezanost geoprostora s gospodarskim razvojem; analizirati primjere promjene i kontinuiteta kroz različita povijesna razdoblja; izraditi lentu vremena s različitim povijesnim aspektima ili usporednu tablicu zbivanja, opisati i povezati razloge i rezultate povijesnih događaja, situacija i promjena u proučavanim razdobljima (kratkoročni i dugoročni uzroci/posljedice).

KONCEPTUALNO ZNANJE OCJENJIVAČKI KRITERIJ

ODLIČAN – točno i argumentirano razvrstava ljude, događaje i promjene u ispravna vremenska razdoblja (orijentacija unutar razdoblja i kroz razdoblja) i rekonstruira tijek i trajanje povijesnih događaja i promjena. Samostalno izrađuje točne i cjelovite lente vremena i usporedne tablice zbivanja. Točno uočava te objašnjava povijesne sadržaje na povijesnoj karti i donosi zaključke. Samostalno i precizno u slijepe karte unosi tražene povijesne sadržaje. Događaje i procese tumači kao uzročno-posljedični slijed, razumije uzroke različitih motiva, može protumačiti međuovisnost događaja u različitim zemljama. Opisuje i povezuje razloge i rezultate povijesnih događaja, situacija i promjena u proučavanim razdobljima. Donosi ispravne zaključke o promjenama i kontinuitetima unutar šireg povijesnog konteksta.
VRLO DOBAR – točno razvrstava ljude, događaje i promjene u ispravna vremenska razdoblja (orijentacija unutar razdoblja i kroz razdoblja) i rekonstruira tijek i trajanje povijesnih događaja i promjena. Izrađuje točne lente vremena. Usporedne tablice zbivanja izrađuje uz pomoć učiteljice. Točno uočava te objašnjava povijesne sadržaje na povijesnoj karti. U slijepe karte unosi gotovo sve tražene povijesne sadržaje.
DOBAR – većinu ljudi, događaja i promjena razvrstava u ispravna vremenska razdoblja (orijentacija unutar razdoblja i kroz razdoblja) i rekonstruira trajanje povijesnih događaja i promjena. Uz pomoć učiteljice izrađuje lente vremena. Na slijepe karte unosi veći dio traženih sadržaja.
DOVOLJAN – površno i s pogreškama razvrstava ljude, događaje i promjene u vremenska razdoblja (orijentacija unutar razdoblja i kroz razdoblja) i određuje tijek i trajanje povijesnih događaja i promjena. Površno i s pogreškama određuje povijesne sadržaje na povijesnoj karti ili se ne zna koristiti slijepim kartama.
NEDOVOLJAN – ne prepoznaje povijesne sadržaje na karti. Unatoč potpitanjima i navođenju od strane učiteljice nije odgovorio na više od pola postavljenih pitanja. Učenik nije usvojio ključne pojmove vezane uz kronologiju. Niti uz veliku pomoć učiteljice ne opisuje karakteristična obilježja prošlih društava i razdoblja niti izrađuje najjednostavnije lente vremena.

PROCEDURALNO ZNANJE: uključuje poznavanje metoda prikupljanja, sređivanja i obrade podataka. Prema tome proceduralno znanje opskrbljuje učenike znanjima koja su im potrebna za rješavanje problema. Rješavanje problema događa se u trenutku kada učenik mora utvrditi način kojim će postići cilj koji nikad ranije nije bio ostvaren. U nastavi povijesti

to su dakle znanja potrebna da bi se u konačnici napravilo malo povijesno istraživanje ili neki manje složen zadatak.

Vrednuje se:

1. poznavanje i primjena odgovarajućih metoda, postupaka i procedura u radu s povijesnim izvorima te u istraživanju prošlosti

OCJENJIVAČKI KRITERIJ

ODLIČAN – učenik razumije i vrednuje smisao, značenje i pouzdanost povijesnih izvora (slikovnih, pisanih), cjelovito i interesantno kreira i izlaže samostalne radne zadatke i pisane radove.
VRLO DOBAR – učenik razumije i vrednuje smisao, značenje i pouzdanost povijesnih izvora (slikovnih, pisanih), te kreira i izlaže samostalne radne zadatke i pisane radove uz manje propuste.
DOBAR – učenik slabo razumije i vrednuje smisao, značenje i pouzdanost povijesnih izvora (slikovnih, pisanih), površno, necjelovito i neinteresantno kreira i izlaže samostalne radne zadatke i pisane radove.
DOVOLJAN – učenik samo prepoznaje značenje i pouzdanost povijesnih izvora (slikovnih, pisanih), pogrešno kreira i izlaže samostalne radne zadatke i pisane radove.
NEDOVOLJAN – učenik ne prepoznaje značenje i pouzdanost povijesnih izvora (slikovnih, pisanih), ne prihvaća i ne sudjeluje u samostalnim radnim zadacima te ne piše pisane radove. Učenik nije dosegao minimalni standard proceduralnog znanja.

2. kreiranje i izlaganje samostalnih radnih zadataka iz udžbenika ili prema zadanim materijalima

OCJENJIVAČKI KRITERIJ

ODLIČAN – točno, sistematično, jasno i samostalno izlaže, ne čita tekst.
VRLO DOBAR – sistematično izlaganje, čita pripremljeni tekst.
DOBAR – nesistematično, nesamostalno izlaganje, površno pripremljen tekst.
DOVOLJAN – neprecizno, nejasno izlaganje, potrebno dodatno objašnjenje i pomoć učitelja.
NEDOVOLJAN – učenik nije izložio ni kreiranje i izlaganje samostalnih radnih zadataka iz udžbenika ili prema zadanim materijalima.

3. izrada kronoloških i usporedbenih tablica i lente vremena

OCJENJIVAČKI KRITERIJ

ODLIČAN – radovi učenika su precizni, točni, obogaćene slikovnim materijalima i bez manjkavosti, a učenik se u njima lako snalazi.
VRLO DOBAR – radovi učenika su točni, ali imaju određene manjkavosti, učenik se u njima snalazi uz manje poteškoće.
DOBAR – radovi učenika su nepotpuni i neprecizni, a učenik treba pomoć kod njihove

upotrebe.
DOVOLJAN – učenika je neprecizan, neuredan, nedostaju brojni sadržaji, vrlo se teško snalazi pri upotrebi istih.
NEDOVOLJAN – učenik nije izradio zadani zadatak.

OBLICI VREDNOVANJA

1.Usmeno vrednovanje

Provodi se kontinuirano tijekom školske godine, u pravilu na svakom nastavnom satu, bez obaveze najave i ne dulje od 10 minuta po učeniku. Učenik može dobiti jednu ili dvije ocjene iz usmene provjere ovisno o tome koji se element(činjenično i/ili konceptualno znanje) provjeravao. Ocjena ili ocjene iz usmene provjere upisuju se u one rubrike ovisno o tome koji se element provjeravao.

2. Pisano vrednovanje znanja

Pisana provjera znanja ocjenjuje se tako da se brojčana ocjena pridoda postotku riješenosti pisane provjere znanja. Postotak riješenosti, broj bodova i teme koje su se provjeravale pisanim putem zapisuju se u rubriku „bilješke“. Ocjena iz pisane provjere znanja može biti jedna ili dvije -ovisno o elementima koji se provjeravaju. Ocjena iz pisane provjere zapisuje se u onaj element(činjenično i/ili konceptualno znanje) koji se provjeravao. U pisano vrednovanje uključuju se i gore navedeni zadatci koji se ostvaruju kroz vrednovanje proceduralnog znanja te se bilježe u za to navedenu rubriku. Kroz čitavu nastavnu godinu pišu se 4 pisane provjere. Sve pisane provjere su najavljene i upisane u vremenik pisanih provjera.

Učenici sa posebnim odgojno-obrazovnim potrebama (prilagođeni program/individualizirani pristup) pišu posebne pisane provjere koje se vrednuju prema njihovim sposobnostima i stečenom znanju. Prema dogovoru sa članovima Razrednog vijeća učenik sa teškoćama u učenju ne mora pisati pismene provjere. Ukoliko je dogovoreno da učenik s teškoćama u učenju ne piše pisane provjere, njega će se više provjeravati usmeno.

OCJENA	POSTOTAK RIJEŠENOSTI
ODLIČAN (5)	100 - 90%
VRLO DOBAR (4)	89 - 76%
DOBAR (3)	75 - 64%
DOVOLJAN (2)	63 - 50%
NEDOVOLJAN (1)	49 - 0 %

ZAKLJUČNA OCJENA

Određuje se na temelju ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda uz kontinuirano praćenje pokazatelja o učenikovu učenju i napredovanju koje treba obrazlagati baš kao i brojčane ocjene.

Rezultat je cjelokupnog procesa vrednovanja tijekom nastavne godine (oba obrazovna razdoblja) i ne mora proizlaziti iz aritmetičke sredine, osobito ako je učenik pokazao napredak tijekom drugog obrazovnog razdoblja.

Ukoliko su učenici pokazali napredak u II. obrazovnom razdoblju naspram I. obrazovnog razdoblja i zaključna ocjena će biti viša, ali može i obrnuto biti zaključena niža ocjena tj. ukoliko su ocjene u II. obrazovnom razdoblju slabije nego u I. obrazovnom razdoblju.

U zaključnu ocjenu uključuju se ocjene i napomene iz zabilježaka. Zaključna ocjena proizlazi iz sva tri jednakovrijedna elementa vrednovanja.

Također je potrebno iz svih obrađenih gradiva imati pozitivnu ocjenu, da bi se ista na kraju i pozitivno zaključila.